

Abstract 'instruments of desire' (werktitel)

Ware het niet dat veel componisten in de 20e eeuw ver zijn gegaan om het ongehoorde uit gekende instrumenten te halen, toch is het leeuwendeel van die instrumenten onveranderd in de twintigste eeuw. Sterker nog, veel luthiers hebben als ultiem doel zo getrouw mogelijke kopieën te bouwen. Startend vanuit de gedachte dat muziekinstrumenten in essentie een fysieke manifestatie zijn van muziektheorie, onderzoekt dit hoofdstuk het anachronisme van nieuwe, nog ongeschreven muziek en muziekinstrumenten die zijn (uit)ontwikkeld in de 19e eeuw of (ver) daarvoor.

In het creatieve proces is dit anachronisme niet altijd ideaal. Enerzijds werkt het instrument als schakel tussen componist en uitvoerder, anderzijds is het fysiek een onvermurwbaar element. Een componist is getraind om op basis van een psycho-akoestisch voorstellingsvermogen en kennis van toonproductie muziek vorm te geven, maar de praktische toets van deze ideeën ligt bij de uitvoerder. Wat de musicus meeneemt naar de studeerkamer en/of wat de componist op basis van dit uittesten herziet is onderdeel van het proces. De uiteindelijke partituur vertegenwoordigt geregeld diverse compromissen.

De actor die in het maakproces zelden tot nooit wordt bevraagd is het instrument, en de fysieke ongenaakbaarheid is opvallend volhardend. Grotendeels in lijn met Timothy Ingolds 'morfogenetisch proces' pleit ik er voor deze schakel in het creatieve proces fluïde te maken. De praktijk leert dat als de ontmoeting van componist en uitvoerder in het creatief proces wordt uitgebreid met die van luthier de rolverdeling grotendeels vervaagt. Het doelbewust informeren van elkaars domein vereist een grote welwillendheid maar voedt niet enkel het nieuwe werk, ook herbergt het een omvangrijkere belofte - met tal van implicaties.